

تحلیلی بر چگونگی تاثیر نماد های باستانی ایرانی بر فرهنگ های دیگر

مسعود اصلانی

کارشناسی ارشد کارآفرینی، گرایش توسعه، دانشگاه پیام نور، واحد بابل، بابل، ایران،

چکیده

هنرهای تزئینی عبارتی جا افتاده برای شماری از هنرها و صنعتها، برای ساخت آثار زینتی یا کاربردی است که دامنه وسیعی از مواد از جمله سرامیک، چوب، شیشه، فلز، منسوجات و غیره را شامل می‌شوند. این حوزه، سرامیک‌ها (سفالینه‌ها، ظروف چینی، و غیره)، شیشه‌آلات، مبلمان، اثاث خانه، و طراحی داخلی (اما معمولاً نه معماری) را شامل می‌شود. میل به زیبایی یکی از ویژگی‌های خاص انسان است که از ابتدای وجود او در زمین شروع به تزئین محل زندگی خود کرده است. این زیبایی نه به مفهوم تزئین به شکل امروزی بلکه با هدف چیره شدن بر طبیعت قدرتمندتر از خود و به مفهوم آیین‌های مذهبی دوران خویش که به وفور در غارهای ماقبل تاریخ دیده شده است بود. بعد از تحول بشریت و شناخت محیط اطراف خود تزئینات برای قدرت‌نمایی تمدن‌های مجاور خویش در معماری به کار رفت. مجسمه‌های غول‌آسا و نقش‌برجسته‌هایی با مضامین اساطیری که هنوز متأثر از دوران قبل خود است را مشاهده می‌کنیم. بعد ایجاد ادیان در فرهنگ‌ها و کشورهای مختلف در مضمون و شکل تزئینات نیز تغییر حاصل شد، که این تزئینات متأثر از مذهب و فرهنگ هر کشور بوده است. از ویژگی‌های هنر ایران در دوران باستان، توجه به زیبایی، استیلزه و ساده و هندسی شدن نقوش، پیوند نزدیک به زندگی، پیوستگی انواع هنرها باهم، و سبک تزئینی آن بوده است. هنر تزئینی ایران در نهایت وضوح و شدت تأثیر بوده، چنانکه می‌توان آن را «هنر نقش مطلق» خواند، یعنی هنری که می‌تواند مانند موسیقی و معماری تلقی شود و فارغ از زمان و مکان و محتوا تأثیرگذار باشد. دوران ساسانی، دوره اوج هنر باستانی ایران بود. کشورگشایی‌ها، روابط تجاری و سیاسی، رواج آیین مهر پرستی در خارج از مرزهای ایران و تا اروپا، همه سبب اشاعه و گسترش هنر ایران و تأثیر بر کشورهای دیگر شدند. به کارگیری هنرمندان ایرانی توسط اعراب بعد از ظهور اسلام و گسترش این دین در سرزمین‌های بسیار، عامل دیگری در بردن هنر ایرانی به آن مناطق شد. اشکال و نمادهای هنر باستانی ایران یا در فرهنگ و ادیان و آیین‌های دیگر ادغام شد، یا به وام گرفته شد و انطباق یافت، یا تغییر مصداق داده و یا مورد تقلید قرار گرفتند.

واژگان کلیدی: تزئین، نماد، مهر پرستی، تداوم نمادها.